

פרשת פנחס תש"ט

תרגום ירושלמי

(ז) וחמא פינחס בר אלעזר ברא דאהרן כהנא רבא וקס מגו קהלא ונסיב רומחא :

רש"י

(ז) **וירא פינחס** - ראה מעשה ונזכר הלכה, אמר לו למשה מקובלני ממך הבעל ארמית קנאין פוגעין בו, אמר לו קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא, מיד ויקח רומח בידו וגוי': (ח) **אל הקבה** - אל האהל: **אל קבתה** - [אל הקיבה] כמו הלחיים והקיבה כיון בתוך זכרות של זמרי ונקבות שלה, וראו כלם שלא לחנם הרגם, והרבה נסים נעשו לו כו', כדאיתא התם (סנהדרין פב ב): (יא) **פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן** - לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן: **בקנאו את קנאתי** - בנקמו את הקצף שהיה לי לקצוף. כל לשון קנאה הוא המתחרה לנקום נקמת דבר, אנפרימינטיט בלע"ז [חמה]: (יב) **את בריתי שלום** - שתהא לו לברית שלום, כאדם המחזיק טובה וחנות למי שעושה עמו טובה, אף כאן פירש לו הקב"ה שלומותיו:

רש"י

שהיה לו לפרוש - מן האשה, ושוב אין ניתן להורגו. **לדבר** - לזעוק לאנשי שבטו לסייעו. **שכוון בזכותו ובנקבותה** - וראו אותם דבוקים זה בזה, וידעו שניתן רשות לקנאי לפגוע בו ולא יאמרו שנאה היתה בלבו עליו. **שלא נשמטו** - לפרוש זה מזה, עד שראו שהרגם בדין. **והגביה את המשקוף** - והוציא נדבקים ולא הוצרך להשפיל הרומח וישמטו. **ואחד שבא מלאך והשחית** - והוטרדו בני שבטו ולא הרגו לפנחס. **פלילות** - ריב.

במדבר פרק כה

(ז) וינא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקס מתוך העדה ויקח רומח בידו: (ח) ויבא אחר איש ישראל אל הקבה וינדקר את שניהם את איש ישראל ואת האשה אל קבתה ותעצר המגפה מעל בני ישראל: (ט) ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף: פ (י) וינדבד יקנק אל משה לאמר: (יא) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוךם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי: (יב) לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום:

סמכת סנהדרין דף פב ע"ב

אמר רבי יוחנן: ששה נסים נעשו לו לפנחס: אחד - שהיה לו לזמרי לפרוש ולא פירש, ואחד - שהיה לו לדבר ולא דבר, ואחד - שכוון בזכותו של איש ובנקבותה של אשה, ואחד - ששמו מן הרומח, ואחד - שבא מלאך והגביה את המשקוף, ואחד - שבא מלאך והשחית בעם. בא וחבטן לפני המקום, אמר פנינו: רבונו של עולם, על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל? שנאמר (במדבר כ"ה) ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף, והיינו דכתיב (תהלים ק"ו) ויעמד פינחס ויפלה, אמר רבי אלעזר: ויתפלל לא נאמר, אלא ויפלה - מלמד כביכול שעשה פלילות עם קונו.

במדבר רבה - פרשה כ

[כה] וירא פנחס בן אלעזר וכולם לא ראו והכתיב (במדבר כ"ה) לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל אלא ראה מעשה ונזכר הלכה הבעל ארמית קנאין פוגעין בו, ויקס מתוך העדה מהיכן עמד אלא שהיו נושאין ונותנין בדבר אם הוא חייב מיתה אם לאו, עמד מתוך העדה ונתנדב ולקח רומח בידו נטל שיני ברזל בידו והניחו בחיקו והתחיל מסתמך על העץ שנתירא מפני שבטו שהקיפו אותו כיון שהגיע אצלם אמרו לו למה באת אמר להם אף אני בא לעשות צרכי, הניחוהו ונכנס שאלמלא כן לא הניחוהו ליכנס, ויבא אחר איש ישראל אל הקובה דקר שניהם זה על גב זה לתוך טומאת שניהם כדי שלא יהיו ישראל אומרים לא היתה שם טומאה וקנא לשמו של הקדוש ב"ה ועשה לו י"ב נסים, הנס האי' דרכן לפרוש זה מזה והדביקן המלאך, הנס הבי' סתם פיהם המלאך כדי שלא יצווחו, הגי' כוון את הרומח כנגד הקיבה שלה כדי שתהא זכרותו נראה בתוך הקבה מפני הנוקרין כדי שלא יהיו אומרים אף הוא נכנס ועשה צרכו, הרביעי האריך הברזל כדי שידקור את שניהם, החמישי נתן כח בזרועו כדי שיגביה את שניהם, הששי נתן כח בעץ לסבול את שניהם השביעי לא נשמטו מן הזיין אלא עמדו במקומו, השמיני הפכן המלאך בראש הרומח כתקן לראות קלונם לכל, התשיעי לא הטיפו דם שלא יטמא פנחס, העשירי שמר הקב"ה רוחותיהן שלא ימותו ויטמאו, הי"א הגביה המלאך את המשקוף כדי שיצאו שניהם בין כתפיו תלוין לעיני הכל, הי"ב כשיצא עמדו בני שבטו לפגוע בו ירד המלאך ונגף בהם, כשראה פנחס שמבקש לכלותן חבטן בקרקע ועמד והתפלל וסלקו הה"ד (תהלים קו) ויעמד פינחס ויפלה שהוא עושה את הדין שנא' (שמות כא) ונתן בפלילים וגוי'.

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen
Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.